

**ISPITNI PRAVILNIK HRVATSKOG KINOLOŠKOG SAVEZA (HKS)
ZA PROVJERAVANJE ZNANJA
SPASILAČKIH PASA I VODIČA**

Vrijedi od 01. siječnja 2006.

Povjerenstvo za rad spasilačkih pasa

Napomena: ovaj Pravilnik će, u skladu s pravilima IRO-a, biti važeći idućih 5 godina kada će se, po potrebi, a prema praktičnom iskustvu, ponovno revalorizirati, promijeniti, uskladiti i/ili nanovo produjiti.

SADRŽAJ

NASLOV	STRANA
ISPITNO GRADIVO	3.
OPĆE ODREDBE	4.
Pravo organiziranja priredbe	4.
Organizacija ispita	4.
Odgovornost vlasnika psa	4.
Starosna ograničenja za pojedinačne ispite	4.
Provjera naravi psa	5.
Obaveze pristupnika ispitu	5.
Skrivanje	5.
Prijava na ispit	5.
Ogrlica, oprsnica, povodnik, naredbe, pohvale i nagrade	5.
Vođenje psa uz desnu nogu	6.
Radna knjižica	6.
Sudac na ispitu	6.
Sigurnosna pravila	6.
Ocjenjivanje i ukupni poredak	6.
Bodovanje pojedinih dijelova vježbi	7.
Konačna ocjena – uvjeti za prolaz na ispitu	7.
Pritužbe	7.
Ocjenske liste	7.
VJEŽBE POSLUŠNOSTI ZA ISPITE: SP-TP, SP-TR, SP-TT, SP-TL	8.
VJEŽBE SPRETNOSTI NA PREPREKAMA ZA SP-TP, SP-TR, SP-TT	11.
VJEŽBE SPRETNOSTI NA PREPREKAMA ZA ISPITE SP - TL	15.
TRAŽENJE U PRIRODI (ISPITI ZA SP-TP/1 I SP-TP/2)	17.
TRAŽENJE U RUŠEVINI (ISPITI ZA SP-TR/1 I SP-TR/2)	19.
TRAŽENJE U LAVINI (ISPITI ZA SP-TL/1, SP-TL/2 I SP-TL/3)	21.
TRAŽENJE PO TRAGU (ISPITI ZA SP-TT/1 I SP-TT/2)	23.

ISPITNO GRADIVO

Ispitni pravilnik Hrvatskog kinološkog saveza (HKS) za provjeravanje znanja spasilačkih pasa i vodiča usklađen je s odlukama Međunarodnog pravilnika (FCI i IRO) za rad spasilačkih pasa i obuhvaća slijedeće kategorije i stupnjeve:

- Ispit spasilačkog psa za traženje u prirodi 1. stupnja SP – TP/1 (FCI: RH – FL/A)
- Ispit spasilačkog psa za traženje u prirodi 2. stupnja SP – TP/2 (FCI: RH – FL/B)
- Ispit spasilačkog psa za traženje u ruševini 1. stupnja SP – TR/1 (FCI: RH – T/A)
- Ispit spasilačkog psa za traženje u ruševini 2. stupnja SP – TR/2 (FCI: RH – T/B)
- Ispit spasilačkog psa za traženje po tragu 1. stupnja SP – TT/1 (FCI: RH – F/A)
- Ispit spasilačkog psa za traženje po tragu 2. stupnja SP – TT/2 (FCI: RH – F/B)
- Ispit spasilačkog psa za traženje u lavini 1. stupnja SP – TL/1 (FCI: RH – L/A)
- Ispit spasilačkog psa za traženje u lavini 2. stupnja SP – TL/2 (FCI: RH – L/B)
- Ispit spasilačkog psa za traženje u lavini 3. stupnja SP – TL/3 (FCI: RH – L/C)

Svaki ispit sastoji se od tri discipline:

1. Poslušnost
2. Savladavanje prepreka
3. Traženje "nestalih osoba"

Ispit se smatra položenim ako je pas u svakoj disciplini postigao najmanje 70% bodova.

Napomena: ispitu sa psom mogu pristupiti samo oni vodiči koji su prethodno položili sve ispite za vodiče.

Ispiti za vodiče:

- prva pomoć unesrećenom
- prva pomoć psu
- opasnosti u ruševinama
- opasnosti u prirodi
- osnove alpinizma
- osnove orijentacije i topografije
- osnove psihologije i odgoja pasa.

Organizatori ispita moraju pravovremeno organizaciju ispita prijaviti HKS-u.

OPĆE ODREDBE

PRAVO ORGANIZIRANJA PRIREDBE

Pravo na organiziranje ispita spasilačkih pasa organizatoru dodjeljuje Povjerenstvo za rad spasilačkih pasa pri HKS-u.

ORGANIZACIJA ISPITA

Ispite i provjere sposobnosti spasilačkih pasa nakon odobrenja Povjerenstva za rad spasilačkih pasa pri HKS-u i u skladu s kalendarom ispita organiziraju kinološka društva.

Za organizacijski dio izvedbe ispita odgovoran je voditelj ispita. Njegova obveza je da provjeri sve potrebne radnje za pripremu i izvedbu ispita te najmanje tjedan dana prije priredbe obavijesti delegiranog suca od strane HKS-a o lokaciji priredbe. Sudac je dužan provjeriti prikladnost mjesta ispita i dati organizatoru svoje mišljenje o primjerenosti lokacije.

Voditelj ispita tada ispunjava priloge za ispit tj. sudačku i ocjenjivačku listu za pojedina ispitna područja. Voditelj ispita dužan je pobrinuti se za sigurnost ispitnog prostora. Također, mora osigurati potreban broj skrivališta za markirante ("nestale osobe") koji trebaju biti udaljeni najmanje 10 metara. Također, mora osigurati dovoljan broj osoba koje će se skrivati (u daljnjem tekstu: markiranata) i njihovu poduku: da se za vrijeme boravka u skrivalištu ponašaju tako da ih pas niti vizualno niti zvučno ne opazi. Pušenje u skrivalištima nije dopušteno. Isto tako, voditelj ispita dužan je pobrinuti se i za sve potrebne rekvizite na ispitu.

Tereni za vježbe traženja moraju biti primjereni označeni i omeđeni bilo prirodnim granicama ili vrpcom za označavanje. Ako se provjera istovremeno provodi na više terena oni moraju biti težinski jednako vrijedni.

ODGOVORNOST VLASNIKA PSA

Vlasnik psa, polagač ispita, odgovara za svu štetu koju prouzroči njegov pas. Za moguće nesreće koje se u toku ispita mogu dogoditi vodiču ili njegovom psu odgovara sam vodič. Upute suca tj. vođe ispita vodič prihvaća dobrovoljno i izvršava na vlastitu odgovornost.

Potvrde o važećem cijepljenju protiv bjesnoće i ostale tražene veterinarske potvrde moraju biti predočene sucu ili voditelju ispita, ukoliko oni to od vodiča zahtijevaju.

STAROSNA OGRANIČENJA ZA POJEDINAČNE ISPITE

Na dan ispita pas mora imati zahtijevanu najnižu starost naznačenu pravilnikom za taj stupanj ispita. U tom pogledu ne smije biti nikakvih odstupanja.

Određena starost psa za polaganje ispita je:

- Ispit spasilačkog psa 1. stupnja - za traženje u prirodi (SP – TP/1)
 - za traženje u ruševini (SP – TR/1)
 - za traženje u lavini (SP – TL/1)
 - za traženje po tragu (SP – TT/1)

minimalna dob psa je 18 mjeseci.

- Ispit spasilačkog psa 2. stupnja - za traženje u prirodi (SP – TP/2)
 - za traženje u ruševini (SP – TR/2)
 - za traženje u lavini (SP – TL/2)
 - za traženje po tragu (SP – TT/2)

minimalna dob psa je 19 mjeseci.

- Ispit spasilačkog psa 3. stupnja - za traženje u lavini (SP – TL/3)
 minimalna dob psa je 20 mjeseci.

PROVJERA NARAVI PSA

Sudac promatra narav psa prije i u toku ispita. Ako pojedini pas pokazuje znakove agresivnosti ili straha sudac ga je dužan isključiti i to upisati u radnu knjižicu tj. sudački izvještaj.

Provjera naravi obuhvaća:

- zainteresiranost i samopouzdanje psa prilikom izlaganju raznim akustičnim utjecajima (npr. buka strojeva, mirnoća na pucanj),
- zainteresiranost i samopouzdanje psa prilikom susreta s nepoznatim osobama,
- spremnost za rad u otežanim uvjetima; dugotrajan rad, zajednički rad s više pasa istovremeno, veliku vrućinu ili hladnoću, dim, jaka mirisna ometanja iz okoline...
- utvrđivanje drugih osobina loše naravi: plašljivost i s njome povezana agresivnost i druge neprimjerene osobine.

OBAVEZE PRISTUPNIKA ISPITU

Vodič je dužan prijaviti se organizatoru za ispit na vrijeme. U slučaju nemogućnosti prisustvovanja ispitu dužan je o tome na vrijeme obavijestiti organizatora. Ukoliko je izostanak s ispita uslijedio zbog neopravdanih razloga, dužan je platiti iznos kotizacije.

Vodič se na ispitu mora ponašati u skladu s uputama suca, odnosno organizatora. Ukoliko njegovo ponašanje nije u skladu s uputama, sudac ga može isključiti s ispita. Odluka suca je konačna.

Vodič je dužan dovršiti sve ispitne discipline pa čak i ako iz neke discipline nema dovoljan broj bodova za prolazak na ispitu. Ispit se završava objavom rezultata ispita i podjelom radnih knjižica. Prijevremeni prekid ispita (npr. zbog ozljede psa) se mora naznačiti u radnoj knjižici.

Ispitima spasilačkih pasa smiju pristupiti svi psi bez obzira na veličinu, pasminu ili rodovnicu.

Vodič sa psom u jednom danu smije pristupiti samo jednom stupnju ispita. Nakon uspješno završenog ispita prvog stupnja, pas odmah tj. slijedeći dan može pristupiti ispitu drugog stupnja tj. ispitu trećeg stupnja ukoliko zadovoljava starosne kriterije.

Rad s »Bringselom«: nakon lociranja markiranta, pas mora vodiču donijeti »Bringsel«. Nakon donošenja »Bringsela«, a na vodičevu komandu, pas ga mora najkraćim putem odvesti do markiranta. Cijelo vrijeme, vodič i pas moraju ostati u neposrednom kontaktu.

U slučaju da vodič i pas ne prođu ispit, pas mora čekati da prođe 6 dana prije ponavljanja ispita iste kategorije i stupnja.

Vodič na jedan ispit smije voditi više pasa, ali istog psa smije voditi samo jedan vodič.

SKRIVANJE

Svi vodiči koji su pristupili ispitu, nakon završenog traženja sa svojim psom dužni su (ako organizator od njih to zatraži) skrivati se ostalim kandidatima najmanje onoliko puta koliko je markiranata sudjelovalo pri njegovom traženju sa psom. U slučaju neopravdanog izbjegavanja skrivanja sudac može diskvalificirati vodiča.

PRIJAVA NA ISPIT

Kuje u tjeranju vodiči su dužni držati udaljenima od ostalih pasa i sve ispitne vježbe s njima izvode posljednji, tj. nakon što su pojedinu vježbu svi ostali psi završili.

Bolesni psi ne smiju pristupiti ispitu. Sudac može prekinuti bilo koju vježbu ako ustanovi da je pas izvan kontrole vodiča.

Svi vodiči koji pristupaju ispitu moraju imati svu obaveznu opremu, primjerenu odjeću i obuću za svaki dio ispita i prijaviti se sucu s kompletnom opremom potrebnom za određene vježbe. Pri prijavi vodiča pas na povodniku (smije se koristiti jednostruki povodnik) sjedi uz lijevu nogu vodiča, vodič se predstavlja sucu te navodi svoje ime, ime psa, stupanj ispita koji polaže te ostale podatke vezane za taj dio ispita (npr. način označavanja pronalaska markiranta lavežom, donošenjem i slično). Vodič može uz dozvolu suca opremu odložiti i upotrijebiti ju tek kada za nju postoji potreba.

OGRLICA, POVODNIK, NAREDBE, POHVALE I NAGRADE

Na ispitu pas smije imati samo metalnu ogrlicu na zatezanje širokih karika. Pri tragu je dozvoljena upotreba povodnika dužine 10 metara.

Kod davanja naredbi dozvoljeno je prije naredbe izreći ime psa, ali te dvije naredbe moraju biti povezane tako da razmak između imena psa i naredbe bude što kraći.

Vodič smije pohvaliti psa samo jedanput nakon svake završene vježbe. Nagrađivanje psa hranom ili igračkom za vrijeme ispita nije dozvoljeno.

VOĐENJE PSA UZ DESNU NOGU

Vodiči koji imaju fizičke probleme zbog kojih psa nisu u mogućnosti voditi uz lijevu nogu, smiju ga voditi uz desnu. U tom slučaju vrijede pravila analogna vođenju uz lijevu nogu. Vodič je dužan o tome obavijestiti suca prilikom prijave na ispit.

RADNA KNJIŽICA

Radna knjižica je dokument u koji se upisuju rezultati spasilačkog tima (vodič i pas), a izdaje ju Hrvatski kinološki savez. Povjerenstvo za rad spasilačkih pasa HKS-a je dužno svakome tko je položio neki od ispita 1. stupnja izdati radnu knjižicu. Radna knjižica je dokument s kojim vodič dokazuje stupanj školovanja spasilačkog tima. U radnu knjižicu se upisuje svako prisustvovanje vježbama i akcijama spasilačkih ekipa u Hrvatskoj i stranim zemljama. Vodič je dužan radnu knjižicu predati organizatoru prije svake vježbe ili ispita.

SUDAC NA ISPITU

Na ispitima smiju suditi samo školovani i licencirani suci za pse spasioce. Suce za priredbe pasa spasilaca bira Povjerenstvo za rad spasilačkih pasa pri HKS-u.

U jednom danu sudac može ocijeniti najviše dvanaest (12) pasa na 1. stupnju ispita ili osam (8) pasa na 2. stupnju ispita (najviše 36 disciplina). U slučaju većeg broja prijavljenih kandidata, ispit se produžuje na slijedeći dan ili se na ispit poziva još sudaca.

Odluka suca je konačna!

Sudac je po završetku ispita dužan svojim potpisom ovjeriti kandidatima ocjene u radnim knjižicama.

SIGURNOSNA PRAVILA

Za sigurnost ljudi i pasa mora se organizirati sigurnosna skrb. Ukoliko nije moguće organizirati odgovarajuću skrb, ispit se treba odgoditi.

OCJENJIVANJE I UKUPNI POREDAK

Vodič i pas se ocjenjuju bodovima i ocjenama. Ocjene i pripadajući broj bodova moraju vjerno prezentirati izvedbu vodiča i psa.

Kod vježbe traženja "nestalih osoba" ako pas dodiruje markiranta utjecat će na njegovu konačnu ocjenu. U slučaju ako pas ozljedi markiranta biti će diskvalificiran.

Ukoliko dva tima (vodič i pas) imaju isti broj osvojenih bodova, rangiraju se prema broju bodova u disciplinama:

1. Traženje "nestalih osoba"
2. Poslušnost
3. Savladavanje prepreka

BODOVANJE POJEDINIH DIJELOVA VJEŽBI

Konačan broj bodova za svaku vježbu mora biti cijeli broj, no pojedini dijelovi vježbi mogu se ocjenjivati polovičnim bodovima. Ukoliko konačan zbroj bodova nije cijeli broj, broj bodova se zaokružuje na veći ili manji broj, ovisno o dojmu koji je ostavio kandidat (vidi tablicu).

Moguće	Odličan	Vrlo dobar	Dobar	Dovoljan	Nezadovoljavajući	Nedovoljan
2 boda	2,0	2,0	2,0	1,5	1,0	0,5 – 0
3 boda	3,0	3,0	2,5	2,5 - 2,0	1,5	1,0 – 0
5 bodova	5,0	4,5	4,0	3,5	3,0 - 2,0	1,5 – 0
7 bodova	7,0	6,5	6,0	5,5 - 5,0	4,5 - 2,5	2,0 – 0
8 bodova	8,0	7,5	7,0 - 6,5	6,0	5,5 - 3,0	2,5 – 0
10 bodova	10,0	9,5 - 9,0	8,5 - 8,0	7,5 - 7,0	6,5 - 4,0	3,5 – 0
15 bodova	15,0 - 14,5	14,0 - 13,5	13,0 - 12,0	11,5 - 10,5	10,0 - 5,5	5,0 – 0
20 bodova	20,0 - 19,5	19,0 - 18,0	17,5 - 16,0	15,5 - 14,0	13,5 - 7,5	7,0 – 0
24 bodova	24,0 – 23,0	22,5 – 22,0	21,5 – 19,5	19,0 – 17,0	16,5 – 9,0	8,5 - 0
25 bodova	25,0 - 24,0	23,5 - 22,5	22,0 - 20,0	19,5 - 17,5	17,0 - 9,0	8,5 – 0
30 bodova	30,0 - 29,0	28,5 - 27,0	26,5 - 24,0	23,5 - 21,0	20,5 - 11,0	10,5 – 0
35 bodova	35,0 - 34,0	33,5 - 31,5	31,0 - 28,0	27,5 - 24,5	24,0 - 13,0	12,5 – 0
40 bodova	40,0 - 38,5	38,0 - 36,0	35,5 - 32,0	31,5 - 28,0	27,5 - 14,5	14,0 – 0
50 bodova	50,0 - 48,0	47,5 - 45,0	44,5 - 40,0	39,5 - 35,0	34,5 - 18,0	17,5 – 0
60 bodova	60,0 - 58,0	57,5 - 54,0	53,5 - 48,0	47,5 - 42,0	41,5 - 21,5	21,0 – 0
70 bodova	70,0 - 67,5	67,0 - 63,0	62,5 - 56,0	55,5 - 49,0	48,5 - 25,0	24,5 – 0
80 bodova	80,0 - 77,0	76,5 - 72,0	71,5 - 64,0	63,5 - 56,0	55,5 - 29,0	28,5 – 0
90 bodova	90,0 - 86,5	86,0 – 81,0	81,5 - 72,0	71,5 - 63,0	62,5 - 32,0	31,5 – 0
100 bodova	100 - 96,0	95,5 – 90,0	89,5 - 80,0	79,5 - 70,0	69,5 - 36,0	35,5 - 0
120 bodova	120 - 114,5	114 – 108	107,5 - 96	95,5 - 84	83,5 - 42,5	42,0 - 0
200 bodova	200 - 191	190 - 180	179 - 160	159 - 140	139 - 70	69,0 - 0
300 bodova	300 - 286	285 - 270	269 - 240	239 - 210	209 - 110	109 - 0
Postotak	Više od 95%	95 - 90%	89 - 80%	79 - 70%	69 - 36%	35 - 0%

KONAČNA OCJENA – UVJETI ZA PROLAZ NA ISPITU

Ispit se smatra položenim ako je pas u svakoj disciplini postigao najmanje 70% bodova.

Na svim stupnjevima ispita pas mora pronaći sve markirante da bi se ispit smatrao uspješno završenim.

PRITUŽBE

Pritužbe na dobivenu ocjenu nisu moguće. Pritužba može biti samo na učinjene formalne propuste organizatora ili kandidata na ispitu. Pritužbu treba uložiti odmah, u pisanom obliku. Pritužbu rješavaju sudac i organizator, a njihova odluka je konačna.

OCJENSKE LISTE

Voditelj ispita je dužan provjeriti podatke na ocjenskoj listi kandidata i na ukupnoj listi rezultata. Na ukupnu listu rezultata moraju biti upisani svi rezultati (svi postignuti bodovi) i konačna ocjena kandidata. Sudac i voditelj ispita svojim potpisima na listi konačnih rezultata potvrđuju točnost navedenih podataka.

Ukupna lista rezultata se izrađuje u tri primjerka. Po jednu kopiju dobivaju:

- voditelj kinološkog društva koje je organiziralo ispit
- Povjerenstvo za spasilačke pse pri HKS-u,
- sudac.

Voditelj ispita dužan je listu s rezultatima poslati na navedene adrese.

VJEŽBE POSLUŠNOSTI ZA ISPITE: SP – TP, SP - TR, SP – TT, SP – TL

<u>Bodovanje:</u>	SP-TP, SP-TR, SP-TT	SP-TL
1. SLOBODNA VODLJIVOST	10 bodova	15 bodova
2. SJEDI U HODU	5 bodova	5 bodova
3. LEZI U HODU S OPOZIVOM	5 bodova	5 bodova
4. STOJ U HODU S OPOZIVOM	5 bodova	5 bodova
5. DONOŠENJE PREDMETA SA ZEMLJE	5 bodova	5 bodova
6. PUZANJE	5 bodova	-----
7. SLANJE PSA NAPRIJED S POLIJEGANJEM	5 bodova	5 bodova
8. ODLEŽAVANJE S OMETANJEM	10 bodova	10 bodova

Ukupno:	50 bodova	50 bodova

OPĆENITO

Ovisno o sučevoj odluci, vježbe poslušnosti može istovremeno zajedno izvoditi i grupa do 3 psa. Tijekom prijavljivanja i odjavljivanja sa vježbi poslušnosti, pas mora biti na povodniku. Vodič smije koristiti samo jednostruki povodnik, a pas nositi samo davilicu velikih karika.

Vodič sam odlučuje o odabiru naredbe za izvođenje pojedinih vježbi, ali naredba se mora sastojati od kratke riječi.

Pas svaku vježbu mora izvoditi glatko i s entuzijazmom. Svaka pojedinačna vježba počinje i završava osnovnim položajem psa uz vodiča. Pas u početnom položaju mora sjediti blizu uz vodiča, s njegove lijevu strane, s ramenom u razini vodičevog koljena te biti okrenut direktno naprijed. Sudac daje znak za početak vježbe, a sve ostale dijelove poput skretanja, zaustavljanja, promjene tempa itd. vodič izvodi samostalno. Ipak, vodič ako želi smije zatražiti suca za upute prilikom izvedbe vježbi. Kod vježbe slobodne vodljivosti treba se pridržavati zadane sheme.

Grupu ljudi moraju sačinjavati barem 4 osobe, uključujući i drugog vodiča, a najmanje jedna osoba u grupi mora uz sebe imati psa na povodniku.

Iz frontalnog položaja pas može u početni položaj uz vodiča doći ili direktno ili usko ga zaobilazeći.

Redoslijed izvođenja vježbi određuje se ždrijebanjem neposredno prije početka i timovi moraju izvoditi vježbe prema izvučenom redoslijedu.

Za cijelo vrijeme vježbi poslušnosti vrši se ometanje bukom motora, a dva pucnja (6-9mm kalibra) mogu biti ispaljena u toku bilo koje vježbe, osim vježbe slanja s polijeganjem.

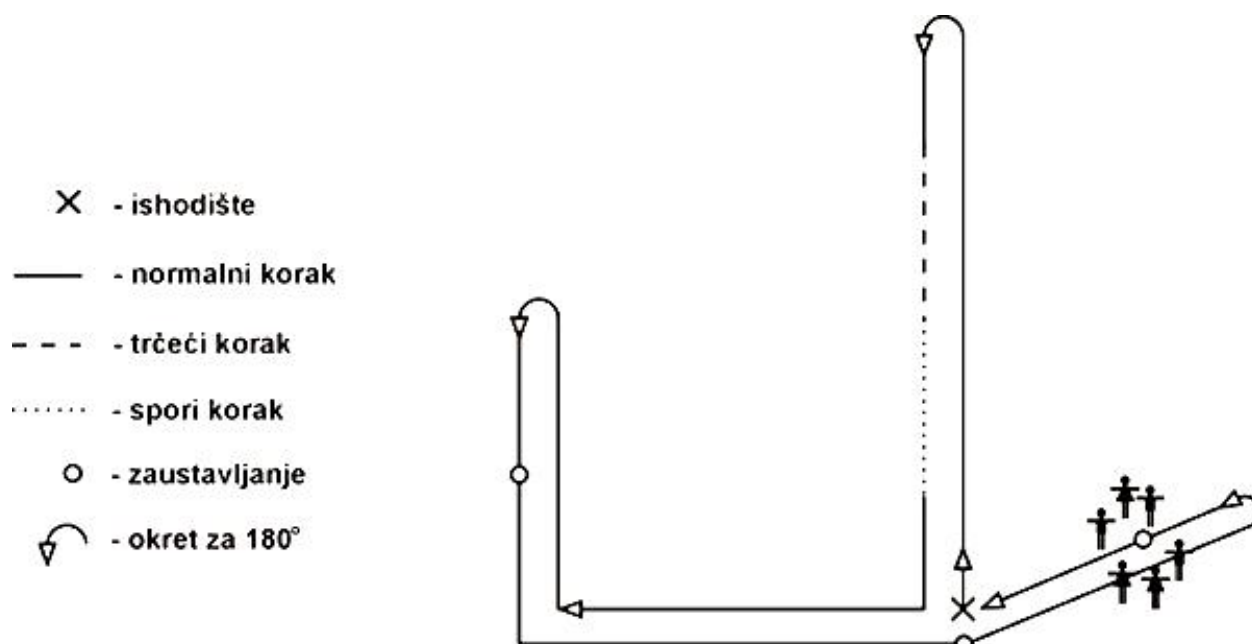
Pas mora biti ravnodušan prema pucnjevima. Pas koji pokazuje strah od buke ili pucnja bit će diskvalificiran s ispita. Prihvatljivim se smatra ako se pas prilikom pucanja samo uznemiri, ali ostane pod kontrolom svog vodiča. Jedino se psu koji se odnosi ravnodušno prema bilo kakvoj vrsti buke mogu dodijeliti maksimalni bodovi.

Agresivne i previše plašljive pse mora se isključiti sa ispita.

1. SLOBODNA VODLJIVOST

Glasovna naredba može biti dana na početku vježbe i pri mijenjanju tempa hodanja. Pas u početnom položaju mora biti koncentriran na vodiča i iščekivati njegovu naredbu, te ga poslušati odmah i s voljom, prateći ga uz lijevu stranu s ramenom u razini vodičevog koljena i s tijelom usmjerenim ravno naprijed. Kad se vodič zaustavi pas mora sjesti odmah i bez ikakve pomoći i ostati usmjeren ravno naprijed. Brzanje psa, zaostajanje ili odlaženje u stranu se kažnjava, kao i usporavanje vodiča na skretanjima. Na početku vježbe vodič sa psom hoda 50 koraka u ravnoj liniji bez zaustavljanja, zatim se okreće i hoda još 10-15 koraka. Nakon toga prelazi u trk i spori hod, oboje po najmanje 10 koraka. Prijelaz iz trka u spori hod mora biti izveden naglo, bez međukoraka normalnim tempom.

U hodu normalnim tempom vodič treba izvesti najmanje jedno skretanje lijevo, jedno skretanje desno, kao i jedan okret. Zaustavljanje treba izvesti dva puta pri hodu normalnim tempom. Na kraju vježbe i na znak suca, vodič sa psom mora proći kroz gibajuću skupinu ljudi. Vodič se u grupi mora zaustaviti bar jednom.

2. SJEDI U HODU

Vodič se iz osnovnog položaja kreće u ravnoj liniji sa slobodnim psom uz nogu. Nakon najmanje 10-15 koraka, na glasovnu ili vidnu naredbu pas mora brzo sjesti dok vodič nastavlja hodati ne usporavajući ili se obazirući za psom. Nakon prijeđenih 30 koraka vodič se zaustavlja i okreće prema psu. Na znak suca vodič se vraća do psa i zauzima osnovni položaj.

3. LEZI U HODU S OPOZIVOM

Vodič se iz osnovnog položaja kreće u ravnoj liniji sa slobodnim psom uz nogu. Nakon najmanje 10-15 koraka, na glasovnu ili vidnu naredbu pas mora brzo leći dok vodič nastavlja hodati ne usporavajući ili se obazirući za psom. Nakon prijeđenih 30 koraka vodič se zaustavlja i okreće prema psu, koji mora mirno ležati. Na znak suca vodič glasovnom ili vidnom naredbom poziva psa. Pas mora doći k vodiču žustro i s voljom i odmah sjesti ispred njega. Potom, na glasovnu ili vidnu naredbu vodiča, pas mora zauzeti osnovni položaj.

4. STOJ U HODU S OPOZIVOM

Vodič se iz osnovnog položaja kreće u ravnoj liniji sa slobodnim psom uz nogu. Nakon najmanje 10-15 koraka, na glasovnu ili vidnu naredbu pas mora brzo stati dok vodič nastavlja hodati ne usporavajući ili se obazirući za psom. Nakon prijeđenih 30 koraka vodič se zaustavlja i okreće prema psu, koji mora mirno stajati. Na znak suca vodič glasovnom ili vidnom naredbom poziva psa. Pas mora doći k vodiču žustro i s voljom i odmah sjesti ispred njega. Potom, na glasovnu ili vidnu naredbu vodiča, pas mora zauzeti osnovni položaj.

5. DONOŠENJE PREDMETA SA ZEMLJE

Vodič predmet koji je nosio sa sobom baca iz osnovnog položaja oko 10 koraka ispred sebe. Glasovna naredba za donošenje ne smije se izdati sve dok predmet ne padne na zemlju i ne zaustavi se u potpunosti. Pas mora kraj vodiča sjediti slobodan. Na glasovnu ili vidnu naredbu pas mora žustro otići po predmet, vratiti se istim tempom i odmah sjesti ispred vodiča. Pas mora držati predmet u ustima sve dok mu vodič glasovnom naredbom ne zapovijedi da preda predmet, na što pas pušta predmet. Potom, na glasovnu ili vidnu naredbu vodiča, pas mora zauzeti osnovni položaj. Vodič u toku čitave vježbe ne smije napuštati svoj položaj.

6. PUZANJE

Vodič iz osnovnog položaja glasovnom ili vidnom naredbom zapovijeda psu da legne, na što pas mora odmah leći. Na znak suca, vodič zapovijeda psu da puzeći prijeđe udaljenost od 10 m. Psu je za vrijeme puzanja dozvoljeno dati više glasovnih ili vidnih naredbi. Dodirivanje psa se kažnjava. Vodič može ili hodati uz psa ili puzati uz njega. Na kraju vježbe pas mora ostati u ležećem položaju. Na znak suca vodič zapovijeda psu da zauzme osnovni položaj.

7. SLANJE PSA NAPRIJED S POLIJEGANJEM

Na znak suca, vodič iz osnovnog položaja kreće u ravnoj liniji sa slobodnim psom uz nogu u smjeru koji je odredio sudac. Nakon otprilike 10-15 koraka vodič daje psu glasovnu naredbu za "idi" i zaustavlja se. Uz glasovnu naredbu dozvoljeno je i jednokratno dizanje ruke. Pas se mora nastaviti kretati u označenom smjeru još otprilike 40 koraka naprijed, brzim tempom i u ravnoj liniji. Zatim na glasovnu naredbu vodiča mora odmah zauzeti ležeći položaj. Na znak suca, vodič se vraća do psa, staje uz njegovu desnu stranu te ga glasovnom ili vidnom naredbom postavlja u osnovni položaj.

8. ODLEŽAVANJE S OMETANJEM

Na početku vježbe, koja se može izvoditi zajedno sa još jednim ili više drugih pasa, vodič mora uz glasovnu naredbu poleći psa na mjesto koje je odredio sudac. Uz psa ne smije ostavljati nikakve predmete. Zatim se vodič udaljuje najmanje 40 koraka, zaustavlja i okreće prema psu. Pas mora ostati miran u ležećem položaju bez ikakvog pritiska od strane vodiča dok drugi pas izvodi vježbe od 1 do 6. Za vrijeme prve vježbe, vodič psa koji odležava mora se pridružiti sporo gibajućoj skupini i po završetku vježbe vratiti se na svoj prethodni položaj bez žurbe. Na znak suca, vodič se vraća do psa i staje uz njegovu desnu stranu. Zatim na ponovni znak suca glasovnom naredbom postavlja psa u sjedeći položaj. Pas se mora sjesti brzo.

Vježbe poslušnosti završavaju odjavom vodiča kod suca, koji mu saopćava ocjene vježbi.

SAVLADAVANJE PREPREKA ZA SP-TP, SP-TR, SP-TT

Bodovanje:

1. POMIČNI MOST	5 bodova
2. KLACKALICA	5 bodova
3. VODORAVNE LJESTVE	10 bodova
4. DALJINSKA PREPREKA	5 bodova
5. TUNEL	5 bodova
6. NEPRIJATNI MATERIJAL	5 bodova
7. VODLJIVOST NA DALJINU	10 bodova
8. NOŠENJE I PREDAJA PSA	5 bodova

Ukupno: 50 bodova

OPĆENITO

Tijekom prijavljivanja i odjavljivanja sa vježbi savladavanja prepreka, pas mora biti na povodniku. Vodič smije koristiti samo jednostruki povodnik, a pas nositi samo davilicu velikih karika.

Vodič sam odlučuje o odabiru naredbe za izvođenje pojedinih vježbi, ali naredba se mora sastojati od kratke riječi i/ili signala rukom.

Svaka pojedinačna vježba počinje i završava osnovnim položajem psa uz vodiča.

Kod prepreka pri čijem se savladavanju pas u određenom trenutku mora zaustaviti (sjedi/lezi/stoj), vodič sam odlučuje koji će od položaja njegov pas zauzeti.

Sve prepreke moraju biti izrađene tako da ne postoji opasnost od ozljede psa.

Organizator se mora točno pridržavati nacрта za razmještaj stolova u vježbi vodljivosti psa na daljinu.

Organizator za pse visine do 35 cm može, ali ne mora, priskrbiti slijedeće prepreke drugačijih mjera: vodoravne ljestve, daljinska prepreka i tunel; te promijeniti zadane udaljenosti kod vodljivosti psa na daljinu.

1. POMIČNI MOST

Opis prepreke: drvena daska otprilike 4,0 m dužine i 0,3 m širine, koja je položena na dvije identične bačve, promjera otprilike 0,4 m.

Vodič se sa psom zaustavlja na primjerenoj udaljenosti ispred prepreke i zauzima osnovni položaj. Na glasovnu i vidnu naredbu vodiča pas mora skočiti na most te se na glasovnu i vidnu naredbu zaustaviti na prvoj polovici mosta. Na znak suca vodič se pridružuje psu i uz glasovnu naredbu psu, zajedno nastavljaju do kraja mosta gdje pas silazi s prepreke. Zatim na glasovnu ili vidnu naredbu, pas mora zauzeti osnovni položaj uz vodiča. Pas mora prijeći čitavu dužinu mosta ne pokazujući nikakve znakove straha ili poriva za prijevremenim silaskom s prepreke.

2. KLACKALICA

Opis prepreke: drvena daska otprilike 4,0 m dužine, otprilike 0,3 m širine. Podnožje klackalice mora biti visoko između 40 do 50 cm.

Vodič se sa psom zaustavlja na primjerenoj udaljenosti ispred prepreke i zauzima osnovni položaj. Na glasovnu i vidnu naredbu vodiča pas mora krenuti na klackalicu, prijeći njen središnji dio i pretežući spustiti uzdignuti kraj klackalice na tlo. Pas mora ostati na mjestu bez naredbe. Na znak suca vodič se pridružuje psu i uz glasovnu naredbu psu, zajedno nastavljaju do kraja klackalice gdje pas silazi s prepreke. Vodič smije doći uz psa tek nakon što pas prevagne klackalicu, ali ne smije pomagati psu. Vodič ne smije dodirivati ni psa ni klackalicu. Nakon silaska s prepreke, pas na glasovnu naredbu mora zauzeti osnovni položaj uz vodiča. Pas mora prijeći čitavu dužinu klackalice ne pokazujući nikakve znakove straha ili poriva za prijevremenim silaskom s prepreke.

3. VODORAVNE LJESTVE

Opis prepreke: drvene ljestve otprilike 4,0 m dužine i širine 0,5 m, s razmakom između letvica 0,3 m, te širinom letvica 5cm, položene na dvije otprilike 0,5 m visoke podloge, te s daskom koja omogućuje prilaz na ljestve s tla. Za pse visine do 35 cm širina ljestvi može iznositi otprilike 0,3 m, a razmak između letvica 0,2 m.

Vodič se sa psom zaustavlja na primjerenom udaljenosti ispred prepreke i zauzima osnovni položaj. Na glasovnu i vidnu naredbu vodiča pas se mora uspeti po pristupnoj dasci i prijeći preko ljestvi isključivo hodajući po letvicama, a ne po bočnim stranama ljestvi. Pas mora barem jednom nogom dotaknuti zadnju letvicu. Na kraju ljestvi vodič spušta psa s prepreke i on na glasovnu naredbu mora zauzeti osnovni položaj uz vodiča. Vodič može hodajući uz ljestve pratiti psa tijekom izvođenja vježbe, ali ne smije dodirivati ni ljestve ni psa.

4. DALJINSKA PREPREKA

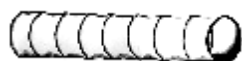
Opis prepreke: dalj, jarak s vodom i dr.; dužine 1,5 m, visine 0,3 m i širine 1,0 m. Za pse visine do 35 cm duljina prepreke može iznositi 0,5 m, širina 1,5m a visina 0,15 m.

Vodič se sa psom zaustavlja na primjerenom udaljenosti ispred prepreke i zauzima osnovni položaj. Na glasovnu i vidnu naredbu vodiča pas mora preskočiti preko prepreke onda se na glasovnu i vidnu naredbu zaustaviti na mjestu. Na znak suca vodič odlazi do psa i pas na glasovnu ili vidnu naredbu mora zauzeti osnovni položaj uz vodiča.

5. TUNEL

Opis prepreke: unutrašnjost prepreke promjera otprilike 0,5m i dužine otprilike 3,0 m. Za pse visine do 35 cm unutrašnjost prepreke može biti promjera otprilike 0,3 m i dužine 3,0 m s okretom.

Vodič se sa psom zaustavlja na primjerenom udaljenosti ispred prepreke i zauzima osnovni položaj. Na glasovnu i vidnu naredbu vodiča pas mora proći kroz tunel. Nakon što izađe iz tunela mora se na glasovnu i vidnu naredbu zaustaviti. Na znak suca vodič odlazi do psa i pas na glasovnu ili vidnu naredbu mora zauzeti osnovni položaj uz vodiča.

6. NEPRIJATNI MATERIJAL

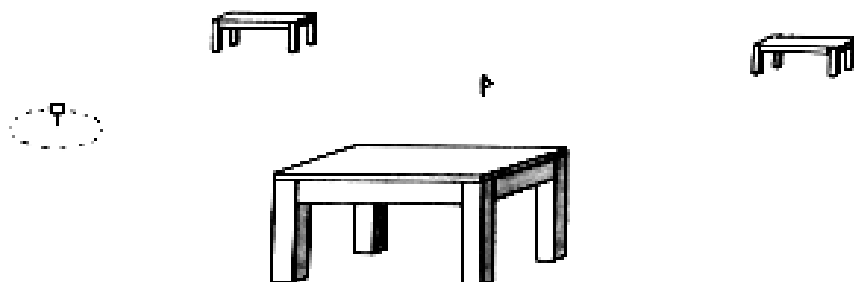
Opis: područje površine otprilike 3 x 3 m, prekriveno limom ili armaturnom mrežom po kojem je nabacano kamenje, građevinski materijal, šteta ili sl.

Vodič se sa psom zaustavlja na primjerenom udaljenosti ispred prepreke i zauzima osnovni položaj. Pas na glasovnu naredbu mora veselo uz nogu pratiti vodiča dok prelazi preko neprijatnog materijala s jedne na drugu stranu. Pri povratku se vodič i pas jednom moraju zaustaviti na samoj površini neprijatnog materijala. Nakon silaska s neprijatnog materijala pas mora zauzeti osnovni položaj uz vodiča.

7. VODLJIVOST NA DALJINU

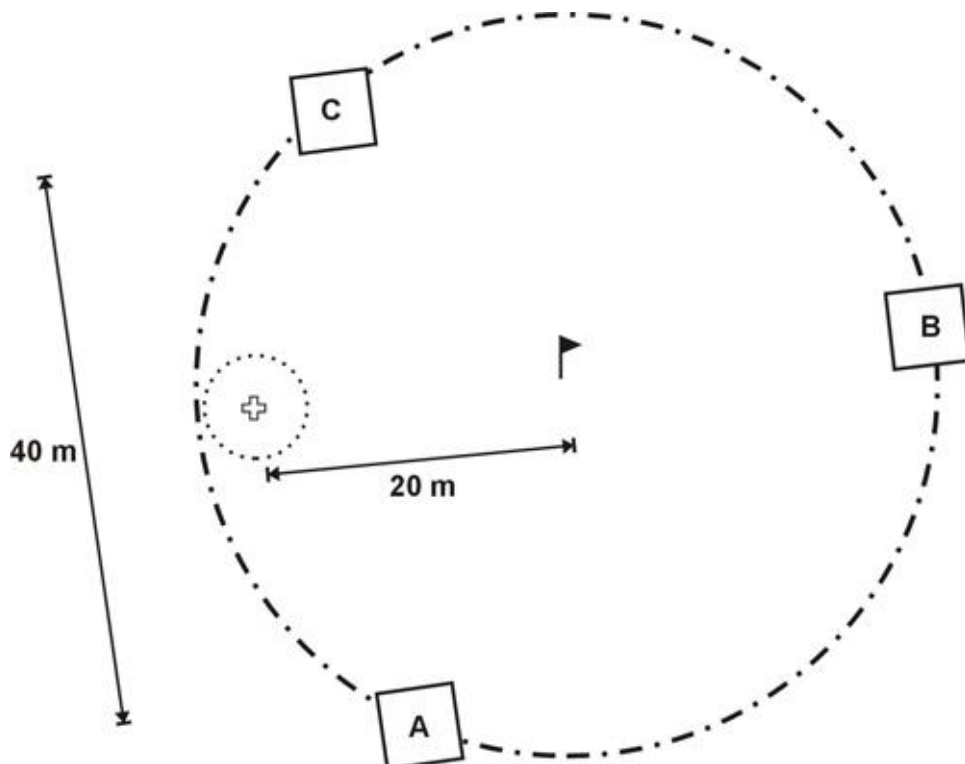
Potrebna oprema: 1 jasno označeno područje s 3 jasno vidljiva objekta (palete, bačve i sl.), međusobno udaljena otprilike 40 m i visine maksimalno 0,6 m. Za pse visine do 35 cm udaljenost između objekata može iznositi 20 m.

Vodič sa psom dolazi do početne točke, tj. ishodišta vježbe i zauzima osnovni položaj. Vodič zatim koristeći glasovnu i vidnu naredbu – i ne mijenjajući poziciju – mora poslati psa do jasno označene središnje točke, udaljene otprilike 20 m. Kad dođe do odgovarajuće točke, pas se, na vodičevu glasovnu i vidnu naredbu mora zaustaviti. Na ponovni znak suca vodič – ne mijenjajući poziciju – glasovnom i vidnom naredbom šalje psa na prvi od objekata. Na glasovnu i vidnu naredbu vodiča pas mora skočiti na objekt i zaustaviti se. Vodič zatim šalje psa na slijedeći objekt, na koji pas također mora skočiti i zaustaviti se. Isti se postupak ponavlja i za treći objekt.

Redoslijed po kojem će pas savladavati objekte određuje sudac na početku vježbe.

S posljednjeg, trećeg objekta, vodič glasovnom i vidnom naredbom zove psa k sebi i pas se mora vratiti vodiču te sjesti sasvim blizu ispred vodiča. Na glasovnu ili vidnu naredbu pas mora zauzeti osnovni položaj uz vodiča.

- - markirna točka
- - ishodište
- - označni krug oko ishodišta
- - zastavica

8. NOŠENJE I PREDAJA PSA

Vodič ili neka druga osoba podiže psa s tla ili neke uzdignute podloge (stola...) i prenese ga na udaljenost od otprilike 10 m. Tu ga predaje drugoj osobi ili vodiču koji ga prenese slijedećih deset metara prije nego što ga spusti na tlo. Na znak suca vodič poziva psa, koji mora odmah doći do vodiča i potom zauzeti osnovni položaj.

Ukoliko je vodič osoba koja prima psa, pas mora ostati stajati na mjestu kad ga vodič spusti na tlo i čekati dok se vodič ne udalji od njega otprilike 10 m. Zatim vodič poziva psa koji mora odmah doći do njega i potom zauzeti osnovni položaj.

Pas ne smije pokazivati nikakvu agresiju prema vodiču ili stranoj osobi.

Vježbe savladavanja prepreka završavaju odjavom vodiča kod suca, koji mu saopćava ocjene vježbi.

VJEŽBE SPRETNOSTI NA PREPREKAMA ZA ISPITE SP - TL

Bodovanje:

1. HOD PO UTABANOJ STAZI	15 bodova
2. MIRNOĆA PRI TRANSPORTU	15 bodova
3. VODLJIVOST NA DALJINU	10 bodova
4. PODIZANJE, SPUŠTANJE, PRIMANJE I PREDAJA PSA	10 bodova

Ukupno: **50 bodova**

OPĆENITO

Tijekom prijavljivanja i odjavljivanja sa vježbi savladavanja prepreka, pas mora biti na povodniku. Vodič smije koristiti samo jednostruki povodnik, a pas nositi samo davičicu velikih karika.

Vodič sam odlučuje o odabiru naredbe za izvođenje pojedinih vježbi, ali naredba se mora sastojati od kratke riječi i/ili signala rukom.

Svaka pojedinačna vježba počinje i završava osnovnim položajem psa uz vodiča.

Kod prepreka pri čijem se savladavanju pas u određenom trenutku mora zaustaviti (sjedi/leži/stoj), vodič sam odlučuje koji će od položaja njegov pas zauzeti.

Sve prepreke moraju biti izrađene tako da ne postoji opasnost od ozljede psa.

Organizator se mora točno pridržavati nacrtu za razmještaj stolova u vježbi vodljivosti psa na daljinu.

Organizator za pse visine do 35 cm može, ali ne mora promijeniti zadane udaljenosti kod vodljivosti psa na daljinu.

1. HOD PO UTABANOJ STAZI

Na ispitu SP - TL/1 vodiču je dozvoljeno da vježbu izvodi sa ili bez turnih skija, no na ispitima SP - TL/2 i SP - TL/3 vježbu mora izvoditi s turnim skijama.

Vodič s nevezanim psom zauzima osnovni položaj. Zatim iz osnovnog položaja kreće po prethodno utvrđenoj putanji, dužine otprilike 500 m. Na početku vježbe vodič daje psu glasovnu i vidnu naredbu, koje u toku vježbe može još nekoliko puta ponoviti. Pas iz početnog položaja mora odmah zauzeti poziciju iza vodiča te ostati na njegovim tragovima i pratiti ga ne zadržavajući ga ili ometajući. Pas ne smije napustiti utabanu stazu, silom se gurati naprijed ili zaostajati. Optimalna udaljenost između vodiča i psa je 1 - 1.5 metar.

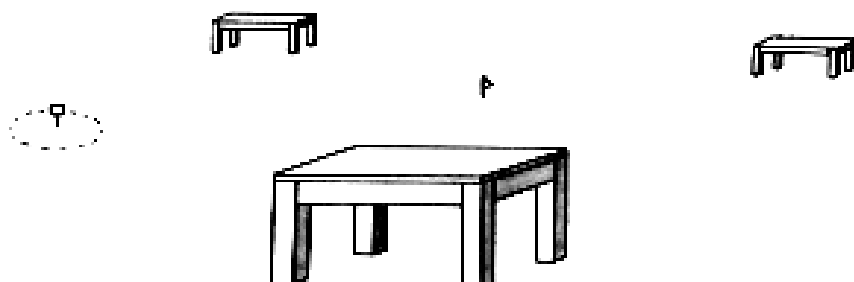
2. MIRNOĆA PRI TRANSPORTU

Transportno sredstvo: ralića, snježne saonice, sjedežnica, helikopter...

Vodič zauzima osnovni položaj na primjerenoj udaljenosti od transportnog sredstva. Može se koristiti bilo koje transportno sredstvo sve dok se poštuju sva pravila sigurnosti. Psa treba podići na nepomično transportno sredstvo. Vodič se nakon transporta iskrcava zajedno sa psom, spuštajući ga na tlo kraj transportnog vozila te ga glasovnom ili vidnom naredbom postavlja u osnovni položaj.

3. VODLJIVOST NA DALJINU

Potrebna oprema: 1 jasno označeno područje s 3 jasno vidljiva objekta (palette, bačve i sl.), međusobno udaljena otprilike 40 m i visine maksimalno 0,6 m. Za pse visine do 35 cm udaljenost između objekata može iznositi 20 m.

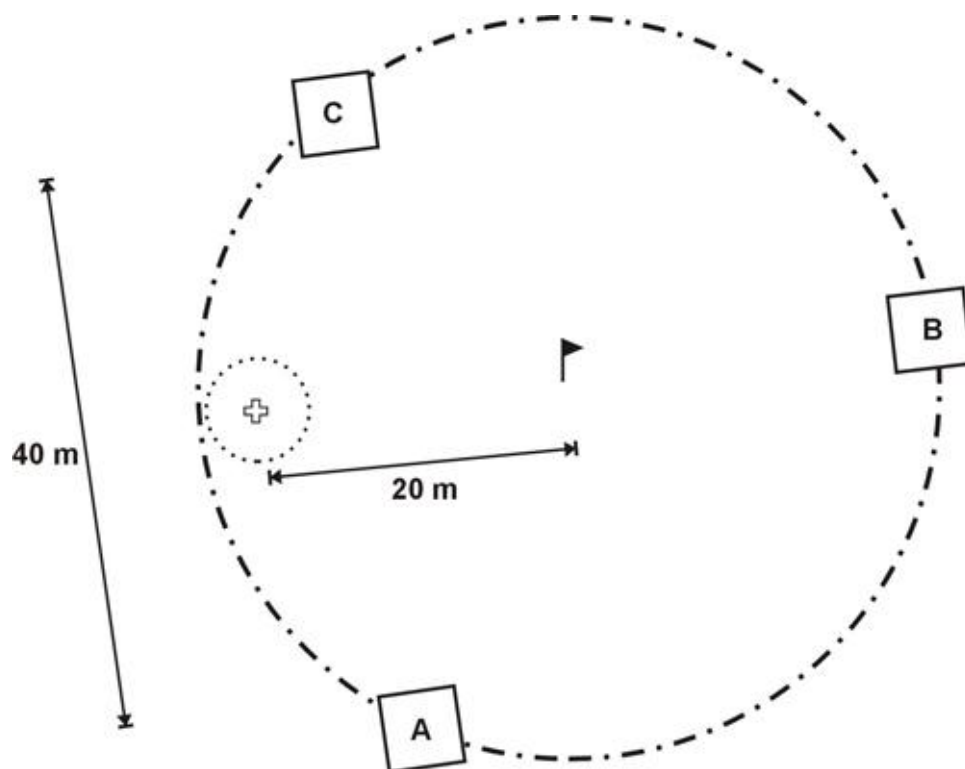

Vodič sa psom dolazi do početne točke, tj. ishodišta vježbe i zauzima osnovni položaj. Vodič zatim koristeći glasovnu i vidnu naredbu – i ne mijenjajući poziciju – mora poslati psa do jasno označene

središnje točke, udaljene otprilike 20 m. Kad dođe do odgovarajuće točke, pas se, na vodičevu glasovnu i vidnu naredbu mora zaustaviti. Na ponovni znak suca vodič – ne mijenjajući poziciju – glasovnom i vidnom naredbom šalje psa na prvi od objekata. Na glasovnu i vidnu naredbu vodiča pas mora skočiti na objekt i zaustaviti se. Vodič zatim šalje psa na slijedeći objekt, na koji pas također mora skočiti i zaustaviti se. Isti se postupak ponavlja i za treći objekt.

Redoslijed po kojem će pas savladavati objekte određuje sudac na početku vježbe.

S posljednjeg, trećeg objekta, vodič glasovnom i vidnom naredbom zove psa k sebi i pas se mora vratiti vodiču te sjesti sasvim blizu ispred vodiča. Na glasovnu ili vidnu naredbu pas mora zauzeti osnovni položaj uz vodiča.

4. PODIZANJE, SPUŠTANJE, PRIMANJE I PREDAJA PSA

Vodič psu koji je na povodniku glasovnom naredbom zapovijeda da zauzme miran stojeći položaj. Zatim ga sam vodič ili pomoćnik podižu sa tla i postavljaju na podlogu visoku približno 1,0 m. Nakon toga psa na ruke preuzima ili drugi pomoćnik ili njegov vodič i prenosi ga na iduću podlogu. Pas ne smije pokazivati nikakvu agresiju prema vodiču ili pomoćnicima. Čim je pas sigurno spušten na drugu podlogu, mora na glasovnu ili vidnu naredbu svog vodiča ostati čekati na mjestu.

Na znak suca, vodič sa psom zauzima osnovni položaj.

Vježbe savladavanja prepreka završavaju odjavom vodiča kod suca, koji mu saopćava ocjene vježbi.

TRAŽENJE U PRIRODI (ISPITI ZA SP-TP/1 I SP-TP/2)

<u>Bodovanje:</u>	SP-TP/1	SP-TP/2
1. Pronalazak markiranata	120 bodova	120 bodova
2 markiranta	60 bodova svaki	/
3 markiranta	/	40 bodova svaki
4 markiranta	/	30 bodova svaki
5 markiranta	/	24 boda svaki
6 markiranata	/	20 bodova svaki
2. Cjelokupni dojam izvođenja vježbe	80 bodova	80 bodova
3. Prvo lažno označavanje pronalaska	- 40 bodova	- 40 bodova
4. Nepronalazak markiranta	- 61 bod	- 61 bod
<hr/>		
Ukupno:	200 bodova	200 bodova

OPĆENITO

Pas za vrijeme izvođenja vježbe traženja može nositi identifikacijsku ogrlicu i/ili oprsnicu.

Markiranti dolaze do skrivališta približno 10 minuta prije početka vježbe traženja. Vodič i pas koji pristupaju ispitu moraju čekati na mjestu s kojeg se ne vidi područje traženja sve dok ne budu pozvani od strane organizatora.

Nakon što počne ispit, markiranti moraju u skrivalištu ostati mirni u ležećoj ili sjedećoj poziciji sve dok vodič psa ili sudac ne dođe do njih. Kako bi svi vodiči imali jednake radne uvjete, više osoba sa psima (koji ne pristupaju ispitu) moraju 15 minuta prije početka vježbe traženja prehodati teren.

Sudac na početku određuje smjer u kojem će se izvoditi vježbe traženja svih ispitanika. Vodič se smije kretati u unaprijed određenom smjeru po središnjoj stazi koja je označena približno svakih 50 metara. Nisu dopuštena traženja unatrag (kretanje vodiča unatrag ili slanje psa unatrag).

Skrivališta se za svakog psa koji pristupa vježbi traženja mijenjaju.

Vodiču ili markirantu nije dozvoljeno da svojim ponašanjem utječu na označavanje psa pri pronalasku.

Ako je pas potaknut na označavanje pronalaska od strane vodiča ili markiranta pronalazak će biti ocijenjen s 0 bodova.

Osnovne razlike između ispita spasilačkog psa za traženje u prirodi 1. i 2. stupnja:

	Ispit SP-TP/1	Ispit SP-TP/2
Vrijeme traženja	najviše 15 minuta	<ul style="list-style-type: none"> • najviše 20 minuta za 3-4 markiranta • najviše 30 minuta za 5-6 markiranata
Područje pretraživanja	100x200 m ²	100x300 m ²
Tip terena	većinom prohodno, otvoren teren prekriven s višim raslinjem	barem 50% terena neprohodno (gusta vegetacija) ili građevina
Broj markiranata	2	3 - 6 (broj markiranata ostaje isti tijekom cijelog ispita/natjecanja)
Skrivališta	pas prilikom pronalaska markiranta s njim mora moći uspostaviti i fizički i vidni kontakt	pas prilikom pronalaska markiranta s njim ne mora moći uspostaviti i fizički i vidni kontakt, takvo skrivalište u kojem pas ne bi smio vidjeti ili doprijeti do markiranta ne smije biti više od 2 metra.

TRAŽENJE

Prije početka vježbe vodič mora obavijestiti suca kako će pas označavati pronalaska markiranata: oblažavanjem, donošenjem predmeta ("bringse!" metoda) ili vođenjem vodiča do markiranta ("recalling" metoda).

Prilikom pretraživanja sudac će ocjenjivati vodljivost psa i intenzitet rada. Nakon što je poslao psa vodič ne smije napustiti ishodišnu točku sve dok pas ne označi pronalazak prvog markiranta ili dok mu sudac to ne dopusti.

Pas mora jasno označiti pronalazak markiranta. Vodič mora suca obavijestiti o tome da je pas pronašao markiranta, a tek nakon sučevog odobrenja vodič smije otići do psa. Pas mora prilikom označavanja pronalaska lažanjem ostati u neposrednoj blizini markiranta (do udaljenosti od najviše dva metra - ovisno o terenskim uvjetima) toliko dugo dok do njega ne dođe vodič. Prilikom označavanja pronalaska markiranta donošenjem predmeta ili vođenjem vodiča pas vodiča do markiranta mora dovesti najkraćom rutom.

Nakon pronalaska markiranta, vodič i pas na znak suca nastavljaju s vježbom traženja sa mjesta s kojeg je vodič prijavio označavanje pronalaska sucu.

Vježba traženja je završena kada sudac to objavi.

U slučaju drugog lažnog označavanja pronalaska markiranta sudac će prekinuti vježbu traženja.

Vježba je uspješno izvršena samo ako je pas pronašao sve markirante.

Vježba traženja u prirodi završava odjavom vodiča kod suca, koji mu saopćava ocjene vježbi.

TRAŽENJE U RUŠEVINI (ISPITI ZA SP-TR/1 I SP-TR/2)

<u>Bodovanje:</u>	SP-TR/1	SP-TR/2
1. Pronalazak markiranata	120 bodova	120 bodova
2 markiranta	60 bodova svaki	/
3 markiranta	/	40 bodova svaki
4 markiranta	/	30 bodova svaki
5 markiranta	/	24 boda svaki
6 markiranata	/	20 bodova svaki
2. Cjelokupni dojam izvođenja vježbe	80 bodova	80 bodova
3. Prvo lažno označavanje pronalaska	- 40 bodova	- 40 bodova
4. Nepronalazak markiranta	- 61 bod	- 61 bod
<hr/>		
Ukupno:	200 bodova	200 bodova

OPĆENITO

Pas za vrijeme izvođenja vježbe traženja može nositi identifikacijsku ogrlicu i/ili oprsnicu.

Ometajući faktori za vrijeme traženja mogu uključivati: tinjajuću vjtru, rad s manjim strojevima, udarce čekića, bubnjanje (i sl.) kao i pucnjavu u blizini ruševine te kretanje ljudi po ruševini.

Markiranti dolaze do skrivališta približno 15 minuta prije početka vježbe traženja.

Skrivališta:

- su međusobno udaljena najmanje 10 metara,
- iz prethodnih traženja mogu se koristiti za iduća traženja,
- koje se više ne koriste u sljedećim traženjima moraju biti otvorena.

Odmah prije i za vrijeme traženja psa, najmanje jedna do više osoba aktivno prolaze područjem ruševine.

Vodič i pas koji pristupaju ispitu moraju čekati na mjestu s kojeg se ne vidi područje traženja sve dok ne budu pozvani od strane organizatora.

Osnovne razlike između ispita spasilačkog psa za traženje u ruševini 1. i 2. stupnja:

	Ispit SP-TR/1	Ispit SP-TR/2
Vrijeme traženja	najviše 15 minuta	<ul style="list-style-type: none"> • najviše 30 minuta za 3-4 markiranta • najviše 40 minuta za 5-6 markiranata
Područje pretraživanja	600 - 800m ² na jednoj ili više razina	800 – 1,200m ² na jednoj ili više razina
Tip terena	umjetna ili prava ruševina	prava ruševina
Broj markiranata	2	3 - 6 (broj markiranata ostaje isti tijekom cijelog ispita/natjecanja), tijekom označavanja pronalaska fizički i vizualni kontakt s markirantom ne smije biti moguć
Skrivališta	Markiranti izlaze iz skrivališta nakon pronalaska. Tijekom označavanja pronalaska pas ne bi trebao moći stupiti u kontakt s markirantom.	Markiranti mogu ostati u skrivalištu i nakon pronalaska ako sudac tako odluči. Tijekom označavanja pronalaska pas ne bi smio moći stupiti u kontakt s markirantom

TRAŽENJE

Prije početka vježbe vodič mora obavijestiti suca kako će pas označavati pronalazke markiranata: oblagavanjem, donošenjem predmeta ("bringsel" metoda) ili vođenjem vodiča do markiranta ("recalling" metoda).

Vodič vježbu traženja može započeti sa mjesta koje smatra najpogodnijim, no to ne smije biti strana ruševine kojom su markiranti ušli u ruševinu. Pas mora pretraživati teren slijedeći vodičeve upute. U obzir se mora uzeti i smjer puhanja vjetra. Vodič mora suca obavijestiti o tome da je pas pronašao markiranta, a tek nakon sučevog odobrenja vodič smije otići do psa.

Pas mora ustrajno označivati pronalazak markiranta sve dok vodič ne dođe do njega.

Dok pas označava pronalazak markiranta oblagavanjem, ne smije se udaljiti više od dva metra od početnog mjesta nakazivanja. Vodič mora moći jasno locirati skrivalište ili mjesto iz kojeg miris dolazi. Po potrebi (ovisno i o stupnju ispita), sudac će nakon pronalaska markiranta narediti njegovo spašavanje koje će obaviti pomoćnici.

Nakon pronalaska markiranta vježba traženja se nastavlja na znak suca.

Vodič može psu dati naredbu za daljnje traženje sa mjesta prethodnog pronalaska ili sa ruba ruševine.

Vježba traženja je završena kada sudac to objavi.

U slučaju drugog lažnog označavanja pronalaska markiranta sudac će prekinuti vježbu traženja.

Vježba je uspješno izvršena samo ako je pas pronašao sve markirante.

Vježba traženja u ruševini završava odjavom vodiča kod suca, koji mu saopćava ocjene vježbi.

TRAŽENJE U LAVINI (ISPITI ZA SP-TL/1, SP-TL/2 I SP-TL/3)

<u>Bodovanje:</u>	SP-TL/1	SP-TL/2	SP-TL/3
1. Intenzitet rada i vodljivost psa	40 bodova	20 bodova	20 bodova
2. Ponašanje vodiča	40 bodova	40 bodova	20 bodova
3. Pronalazak markiranata	90 bodova	100 bodova (50x2)	120 bodova (40x3)
4. Intenzitet kopanja i oblažavanja	30 bodova	20 bodova (10x2)	20 bodova (7x7x6)
5. Traženje s lavinskim detektorom	-----	20 bodova	20 bodova
6. Prvo lažno označavanje pronalaska	- 40 bodova	- 40 bodova	- 40 bodova
7. Nepronalazak markiranta	- 61 bod	- 61 bod	- 61 bod
Ukupno:	200 bodova	200 bodova	200 bodova

OPĆENITO

Pas za vrijeme izvođenja vježbe traženja može nositi identifikacijsku ogrlicu i/ili oprsnicu.

Markiranti moraju biti sakriveni najmanje 20 minuta prije početka traženja. Vodič ne smije sudjelovati u pripremi skrivališta. Pri korištenju skrivališta moraju se poštivati svi sigurnosni uvjeti.

Zbog bolje preglednosti područje traženja mora biti omeđeno zastavicama.

Neposredno prije traženja najmanje tri osobe moraju prehodati ili skijama prijeći teren.

Vodič i pas koji pristupaju ispitu moraju čekati na mjestu s kojeg se ne vidi područje traženja sve dok ne budu pozvani od strane organizatora.

Osnovne razlike između ispita spasilačkog psa za traženje u lavini 1., 2. i 3. stupnja:

	Ispit SP-TL/1	Ispit SP-TL/2	Ispit SP-TL/3
Vrijeme traženja	najviše 15 minuta	najviše 20 minuta	najviše 30 minuta
Područje pretraživanja	najmanje 3000m ²	najmanje 6000m ²	najmanje 10000m ²
Broj markiranata	1	2	3
Dubina skrivališta	najviše 1m	najviše 1m	približno 2m, fizički i vizualni kontakt s markirantom ne smije biti moguć
Napuštanje ishodišne točke u slučaju udalžavanja psa od vodiča	kad se pas udalji od vodiča najmanje 30m	kad se pas udalji od vodiča najmanje 50m	kad se pas udalji od vodiča najmanje 50m
Turne skije	vodič prema vlastitoj odluci izvodi ispit sa ili bez turnih skija	vodič prema sučevoj odluci izvodi ispit sa ili bez turnih skija	vodič prema sučevoj odluci izvodi ispit sa ili bez turnih skija
Uputstva za način pretraživanja terena	vodič ne mora sucu opisati način pretraživanja terena	vodič mora sucu opisati način pretraživanja terena	vodič mora sucu opisati način pretraživanja terena
Lavinski detektor	bez detektora	sa detektorom	sa detektorom

TRAŽENJE

Vodič i pas prijavljuju se sucu izvan područja traženja.

Vježba traženja započinje tako da vodič šalje psa u traženje s točke koju on smatra najpogodnijom. Vodič smije napustiti ishodišnu točku tek kad se pas udalji od njega minimalno 30m kod traženja prvog stupnja, a 50m kod traženja drugog i trećeg stupnja; zatim ako se pas nađe izvan vodičevog vidnog polja ili ako označava pronalazak markiranta te mu sudac dozvoli da se približi psu. Pas mora glasovno ili vidno označavati pronalazak markiranta sve do dolaska vodiča.

Vodič mora signalizirati sucu trenutak pronalaska markiranta, no ne smije se približiti psu sve dok sudac ne da znak za to. Mjesto na kojem je pas označio pronalazak se vidno označava. Na znak suca, markiranta spašavaju pomoćnici. Na 2. i 3. stupnju ispita, nakon prvog pronalaska dok pomoćnici spašavaju markiranta, vodič ne čeka konačnu fazu spašavanja već nastavlja tražiti sljedećeg markiranta.

Vježba traženja je završena kada sudac to objavi.

U slučaju drugog lažnog označavanja pronalaska markiranta sudac će prekinuti vježbu traženja.

Vježba je uspješno izvršena samo ako je pas pronašao sve markirante.

TRAŽENJE S LAVINSKIM DETEKTOROM (SP-TL/2 I SP-TL/3)

Vodič mora na snježnom području veličine 10x10m u roku od 5min locirati, otkopati i pokazati sucu zakopani lavinski detektor.

Napomena: vježba traženja s lavinskim detektorom može se izvesti i u sklopu vježbi poslušnosti ili vježbi savladavanja prepreka.

Vježba traženja u lavini završava odjavom vodiča kod suca, koji mu saopćava ocjene vježbi.

TRAŽENJE PO TRAGU (ISPITI ZA SP-TT/1 I SP-TT/2)

<u>Bodovanje:</u>	SP-TT/1	SP-TT/2
1. Intenzitet traženja	100 bodova	100 bodova
2. Pronalazak predmeta	20 bodova (5x4)	20 bodova (6x3, 1x2)
3. Pronalazak markiranta	80 bodova	80 bodova
4. Lažno označavanje pronalaska	-3 boda	-3 boda
<hr/>		
Ukupno:	200 bodova	200 bodova

Vježba se može izvoditi pomoću 10 metarskog povodnika ili sa slobodnim psom, ali vodič u toku vježbe mora uvijek održavati udaljenost od 10 m od psa.

OPĆENITO

Polagač traga mora markiranta dovesti do završne točke traga 30 min. prije nego što pas započne vježbu. Za vrijeme traženja tragopolagač mora biti uz suca. Prije početka vježbe, vodič mora napomenuti sucu na koji će način pas označavati pronalazak.

Za trag se smiju koristiti samo rabljeni predmeti, koji ne prelaze maksimalnu dozvoljenu veličinu (veličinu cipele) i bojom se izrazito ne razlikuju od okolnog terena. Za vrijeme postavljanja predmeta miris traga se ne smije mijenjati, a tragopolagač se prilikom polaganja traga ne smije zaustavljati ili vući nogama u hodu. Predmete sa svojim mirisom tragopolagač treba postaviti na sami trag, a ne kraj njega.

Prije početka traženja, dok se trag polaže, kao i u toku vježbe, zabranjeni su svi oblici nasilja i prisile.

Pas mora "uhvatiti" miris unutar 3 min. od prijave/početka traženja. U slučaju da vrijeme istekne vježba se prekida i psu se dodjeljuje 0 bodova.

Ako vodič psa ili markirant navedu psa na označavanje, psu će se, ovisno da li se radi o predmetu ili osobi, sukladno dodijeliti 0 bodova.

Za lažno označavanje oduzima se 3 boda.

Sudac mora prekinuti vježbu ako vodič skrene 10 ili više metara sa traga. U slučaju vrlo zahtjevnog terena sudac može dopustiti veće udaljevanje s traga. Ako sudac stekne dojam da pas iz bilo kojeg razloga ne može samostalno nastaviti traženje, mora prekinuti vježbu.

GLASOVNA NAREDBA:

Glasovna naredba za traženje je dozvoljena na početku vježbe i nakon svakog pronađenog predmeta. Povremene dodatne naredbe za traženje kao i pohvale također su dozvoljene, ali ne kod skretanja ili kad se pas nalazi u blizini predmeta.

Osnovne razlike između ispita spasilačkog psa za traženje po tragu 1. i 2. stupnja:

	Ispit SP-TT/1	Ispit SP-TT/2
Vrijeme traženja	20 minuta	45 minuta
Trag	Tuđi trag dužine 1000 koraka (dužina koraka 70 cm)	Tuđi trag dužine 2000 koraka (dužina koraka 70 cm)
Starost traga	90 minuta	180 minuta
Broj skretanja	5	7 (od toga najmanje dva oštra skretanja pod 30° ili 60°)
Broj predmeta na tragu	5 rabljenih predmeta najviše do veličine cipele	7 rabljenih predmeta najviše do veličine cipele

SP-TT/1:

Sudac mora unutar područja duljine 20 m točno opisati vodiču mjesto nestanka "žrtve" tj. markiranta. Pas mora "uhvatiti" miris markiranta unutar 3 min. od početka traženja.

SP-TT/2:

Testno polje je zamišljena površina veličine 20 x 20 m (kvadrat). Vanjske linije testnog polja moraju biti označene s 2 štapa. Polagač traga ulazi u testno polje otprilike po središnjoj liniji među bilo kojim dvjema stranama polja i polaže identifikacijski predmet na određeno mjesto, s kojeg trag i počinje. Identifikacijski predmet mora biti iste građe i veličine kao i ostali predmeti na tragu.

Nakon kraćeg zaustavljanja, tragopolagač normalnim korakom nastavlja prema suprotnoj strani testnog polja i izlazi iz njega. Oblik i dužina krakova traga moraju biti prilagođeni terenu. Jedan krak traga mora imati oblik polukruga polumjera najmanje dužine 3 tragačka povodnika (otprilike 30 m). Početak i kraj polukruga moraju biti u istoj liniji (kut od 180°). Skretanja moraju biti izvedena normalnim korakom i biti prilagođena terenu. Najmanje 2 skretanja moraju biti pod ostrim kutem (od 30 – 60°).

Pas mora "uhvatiti" miris početne točke/identifikacijskog predmeta unutar 3 min. od početka traženja.

Ocjenjivanje započinje kad pas "uhvati" miris identifikacijskog predmeta.

PRAVILA IZVOĐENJA

Vodič se sa psom spremnim za traženje na poziv prijavljuje sucu.

Vodič se u toku vježbe uvijek mora držati 10 m iza psa, bez obzira da li pri tragu koristi povodnik ili ne. Čim nađe predmet, pas ga mora donijeti vodiču ili ga označiti na neki drugi uvjerljivi način, bez ikakvog utjecaja od strane vodiča. Pas može ostati stajati, sjesti se ili donijeti predmet vodiču, ali uzimanje i odlazak s predmetom od vodiča ili podizanje predmeta u ležećem položaju se kažnjavaju. Označavanje je dozvoljeno u ležećem, sjedećem ili stojećem položaju, ili se može izmjenjivati između sva tri položaja. Kad pas označi pronalazak predmeta vodič odlazi do njega i podizanjem predmeta pokazuje da je pas pronašao predmet.

Kad pas pronađe markiranta vodič se mora odmah zaustaviti i smiriti. Pas mora uvjerljivo ukazivati na pronalazak markiranta lajanjem, označavanjem, nošenjem "Bringsela" ili vođenjem vodiča do markiranta (metoda "Recalling"). Puni bodovi mogu se dodjeliti samo psu čije je označavanje bilo jasno. Pas se, sve do dolaska vodiča, za vrijeme označavanja mora zadržati na udaljenosti unutar 2 m od markiranta. U slučaju korištenja "Bringsel" ili "Recall" metode pas mora dovesti vodiča do markiranta najkraćim mogućim putem.

Vodič, kao ni markirant, ne smiju pružiti psu apsolutno nikakvu pomoć pri označavanju. Ukoliko pas na bilo koji način maltretira markiranta to će mu se negativno odraziti na visinu bodova. Ozljeđivanje markiranta povlači diskvalifikaciju.

Vodič odlazi do psa koji označava osobu tek na znak suca.

Na kraju vježbe traženja po tragu vodič stavlja psa na povodnik. Zatim sa psom odlazi do suca, zauzima osnovni položaj, predaje sucu pronađene predmete i odjavljuje se.

Vježba traženja po tragu završava odjavom vodiča kod suca, koji mu saopćava ocjene vježbi.